

Bijlage 1: Analyse minimaregelingen en harmonisatie voorwaarden

1. Analyse minimaregelingen

In onze gemeente kennen we een groot aantal minimaregelingen die als doel hebben om (de gevolgen van) armoede te bestrijden. Daarmee leveren we op verschillende manieren een bijdrage aan het inkomen en de maatschappelijke deelname van mensen. Tegelijkertijd is het niet voor iedereen makkelijk om gebruik te maken van deze regelingen. De verschillende voorwaarden maken het soms ingewikkeld om te bepalen óf en waar je recht op hebt. Soms weet men niet van het bestaan van een regeling. Zo weten we dat met name mensen met een laag inkomen anders dan een bijstandsuitkering veel minder gebruik maken van regelingen dan waar zij recht op hebben. Om inzicht te krijgen in knelpunten met betrekking tot het gebruik van minimaregelingen hebben we een analyse gemaakt van de bestaande regelingen. We hebben gekeken naar de doelen en soorten regelingen, toegankelijkheid, bereik, gebruik en overlap. Als we kijken naar onze minimaregelingen kunnen we deze als volgt indelen:

Tabel 1: Indeling regelingen naar doel en soort

	Landelijk	Gemeentelijk	Derden
Inkomen verhogend of kosten verlagend	Inkomenstoeslag Studietoelage Kwijtschelding Bijzondere bijstand ¹ : - Wit- en bruingoed - Medische kosten - Maaltijden - Woninginrichting Energietoelage (tijdelijk)	Witgoedregeling Meerkostenregeling	
Maatschappelijke deelname	Kinderopvang (voor werkenden en op basis van SMI) VVE	Stadspas Laptopregeling kinderen	Sport, cultuur (JFSC en Volwassenenfonds Sport en Cultuur) Zwemles (Leergeld) Fietsen (Leergeld) Onderwijsbenodigdheden (Leergeld)
Basisbehoeften			Voedselbank Kledingbanken

De bestaande regelingen zijn met name landelijke regelingen die we ‘verplicht’ moeten uitvoeren met bijbehorende voorwaarden/richtlijnen. Denk bijvoorbeeld aan de Individuele Inkomensloeslag (in het vervolg IIT) of de Studietoelage (in het vervolg ST). Gemeentelijke regelingen zijn de Witgoedregeling, Meerkostenregeling en Laptopregeling. Omstandigheden of veel voorkomende vragen hebben ertoe geleid dat gemeentelijke regelingen tot stand zijn gekomen. We zien daarnaast dat er veel fondsen zijn waardoor het ‘regelingenwoud’ groter is geworden.

¹ Bij bijzondere bijstand is voor een aantal kostensoorten buitenwettelijk begunstigend beleid geformuleerd, de lijst met voorbeelden in deze tabel is niet limitatief.

Toegang

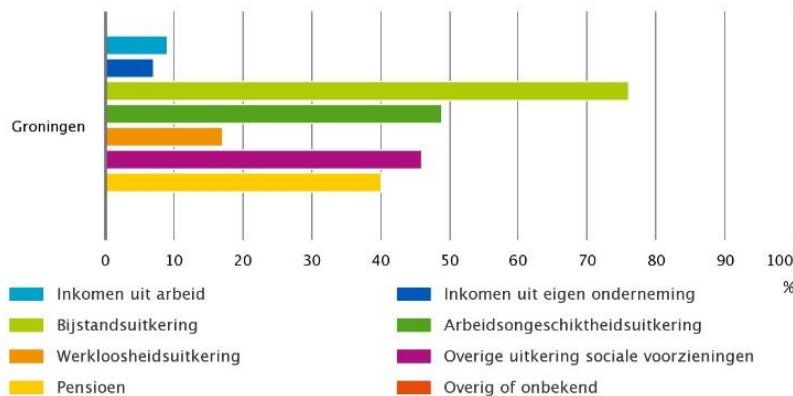
De regelingen verschillen ook in de manier waarop de toegang is vormgegeven. Voor de landelijke en gemeentelijke regelingen kunnen mensen bij de gemeente een aanvraag indienen. In een aantal gevallen is daar een indicatie of advies van een derde partij voor nodig. Voor de toegang tot de voorzieningen van derden geldt in veel gevallen dat een intermediair (specifiek aangewezen vrijwilligers of beroepskrachten) een beoordeling uitvoert.

Bereik bijzondere bijstand

Bij de meeste regelingen die we als gemeente uitvoeren is het bereik relatief hoog bij de groep inwoners met een bijstandsuitkering en relatief laag bij inwoners met een inkomen uit werk. Daarnaast is het bereik onder huishoudens met minderjarige kinderen relatief hoog en onder echtparen zonder kinderen relatief laag.²

Tabel 2: Bereik bijzondere bijstand naar voornaamste inkomensbron (2019)

Bijzondere Bijstand bereik gebaseerd op huishoudens in Groningen met inkomens tot 120% van het sociaal minimum, en een vermogen onder de vermogensgrens

Dat we mensen met een ander inkomen dan een bijstandsuitkering minder goed bereiken heeft verschillende oorzaken: (a) wij kennen de doelgroep niet (b) de doelgroep kent onze regelingen niet en (c) een drempel vanwege de (zware) bewijslast.³ In de afgelopen periode is het bij de energietoeslag wél gelukt om een groot deel van deze groep te bereiken. De (media) aandacht en een relatief eenvoudig aanvraagproces hebben hier naar verwachting een belangrijke rol in gespeeld, evenals de hoogte van het bedrag.

Bereik fondsen

In 2020 waren er 4.800 minderjarige kinderen in onze gemeente die woonachtig waren in een particulier huishouden met een inkomen onder 120% van het sociaal minimum. Stichting Leergeld heeft in 2020 2.862 kinderen kunnen ondersteunen (59,6%). Jeugdfonds Sport en Cultuur heeft 1.271 kinderen ondersteund in 2020 (26,5%). In 2021 lijkt uit voorlopige cijfers van het CBS het aantal kinderen in een huishouden onder 120% van het sociaal minimum iets af te nemen. Stichting Leergeld had in 2021 een bereik van: 61,2% en Jeugdfonds Sport en Cultuur 35%.

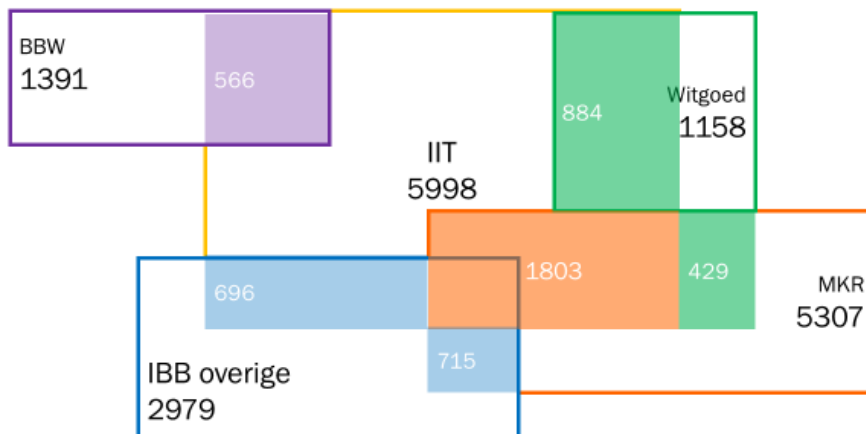
² Het bereik van bijzondere bijstand in 2019 is bijvoorbeeld 70% bij huishoudens met minderjarige kinderen en 46% bij echtparen zonder kinderen.

³ Zie bijvoorbeeld: <https://www.hva.nl/kmr/gedeelde-content/publicaties/pure-import/armoede-in-een-rijk-land.html?origin=IkEPRuBRT8us3RXKR0B8dQ>.

Het gebruik van regelingen

Om te kijken of er overlap is tussen regelingen qua doelgroep is onderzocht hoeveel mensen nu precies gebruikmaken van de verschillende regelingen en voorzieningen binnen de gemeente. Ook is gekeken of er inwoners zijn die van meerdere regelingen gebruikmaken. De overlap en het gebruik van gemeentelijke regelingen ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

Tabel 3: Gebruik regelingen en overlap⁴

Uit tabel 3 blijkt dat een groot deel van de mensen die een beroep doet op de IIT ook gebruik maakt van andere regelingen. Vrijwel iedereen die een beroep doet op de Witgoedregeling maakt ook gebruik van de IIT. Enerzijds is dit te verklaren omdat zowel de Witgoedregeling als de IIT bedoeld is voor een doelgroep die langdurig is aangewezen op een inkomen op het sociaal minimum. Anderzijds is de overlap bijzonder omdat de regelingen soms het zelfde doel hebben. De IIT is er omdat het voor mensen die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen moeilijk is om te reserveren voor onverwachte kosten en uitgaven. Dus feitelijk voor uitgaven die uit de witgoedregeling worden gedekt. Daarnaast gebruikt een derde van de mensen die een beroep doet op de Meerkostenregeling ook de IIT. Mensen die een beroep doen op individuele bijzondere bijstand hebben vaak ook al een beroep gedaan op de inkomen verhogende maatregelen van de IIT en/of Meerkostenregeling. Bij een aantal regelingen is (bijna) geen sprake van overlap: Sociaal Medische Indicatie (in het vervolg SMI), bijzondere bijstand voor medische kosten, Kinderopvang, Studietoelage, Laptopregeling.

Een goed voorbeeld van een kostensoort met overlap is de Witgoedregeling:

- De Witgoedregeling is voor personen die langer dan 5 jaar een inkomen onder 110% van de bijstandsnorm hebben. Daarbij gaat het deels om tegemoetkoming voor nieuwe producten of tweedehandsproducten (wasmachine en laptop);
- Er is een regeling binnen de bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen. Daarbij gaat het om een lening (tenzij men aflost op een gemeentelijke lening);
- Er zijn verschillende manieren waarop een laptop wordt verstrekt: via de gemeentelijke Laptopregeling (kinderen naar groep 8), via Leergeld (groep 5/7 of 4/5/6 havo/vwo) of incidenteel via Stadspas;
- De IIT is bedoeld voor het kunnen doen van reserveringen voor deze producten.

⁴ BBW: bijzondere bijstand beschermingsbewind, IIT: individuele inkomenstoelage, IBB: individuele bijzondere bijstand, MKR: meerkostenregeling.

2. Harmonisatie voorwaarden regelingen

Hieronder een weergave van de inkomensgrenzen van onze regelingen. Hieruit blijkt dat in de meeste gevallen de inkomensgrens al op 120% ligt wanneer dat mogelijk is.

Tabel 4: Inkomensgrens bij regelingen

	100%	110%	120%	anders
IIT	x			
Kwijtschelding	x			
Kinderopvang	x			
Witgoedregeling		x		
Laptopregeling			x	
Stadjerspas			x	
Regelingen JFSC en Leergeld			x	
Kinderopvang SMI				Draagkracht
Meerkostenregeling			x	
Bijzondere bijstand				Draagkracht
Energietoeslag			x	120-140% €600

Bij een aantal regelingen kunnen we als gemeente de inkomensvoorwaarden niet aanpassen omdat deze in landelijke wetgeving zijn vastgelegd (de rode kruisjes). Bij de overige is dat wel het geval.

Ook zijn er verschillende voorwaarden per regeling, deze staan hieronder weergegeven:

Tabel 5: Voorwaarden Regelingen

	Extra voorwaarde(n)
IIT	Geen perspectief op inkomensverbetering, vermogenstoets
Kwijtschelding	Strengere eisen aan vermogen dan bijstand
Kinderopvang	Arbeidscontract
Witgoedregeling	Periode waarin eerder een product is toegekend, beperkte producten
Laptopregeling	Inschrijving groep 8
Regelingen JFSC en Leergeld	Factuur aanbieder
Kinderopvang SMI	Verklaring arts
Meerkostenregeling	Bewijs indicatie of chronisch ziek/beperking én bewijs kosten > € 385
Bijzondere bijstand	Noodzaak van de kosten en bijzondere omstandigheden vaststellen

Bijlage 2: Communicatieplan minimaregelingen

Aanleiding en doel

Nadat in beeld is gebracht van welke regelingen weinig gebruikgemaakt wordt, gaan we diverse regelingen uitlichten door middel van externe communicatie. Hoewel we zoveel mogelijk regelingen willen uitlichten, focussen we ons voornamelijk op de regelingen die het minst gebruikt worden. Dit doen we grotendeels aan de hand van een planning. Binnen deze planning bestaat echter nog ruimte voor verschuivingen wanneer de actualiteit hier om vraagt (extra regelingen, wijzigingen in bestaande regelingen, uitkomsten onderzoek enzovoorts).

Doelgroep

De algemene doelgroep bestaat uit inwoners van de gemeente Groningen met een bijstandsuitkering of een ander inkomen op minimum niveau. De specifieke doelgroep kan echter per regeling verschillen. Hier passen we de boodschap, de middelen en de kanalen indien nodig op aan. We willen hierbij ook gebruik maken van ervaringsdeskundigen zodat de communicatie passend is voor de doelgroep.

Boodschap

De exacte boodschap verschilt per regeling, maar is altijd gericht op bewustwording met een handelingsperspectief. Bijvoorbeeld “Kent u de ...regeling?” of “Hebt u ... nodig?” met een verwijzing naar waar de regeling is te vinden en waar je terecht kunt voor vragen en ondersteuning. Ook kunnen ervaringen van mensen die al eerder minimaregelingen hebben ontvangen ingezet worden.

Uitgangspunten

- We houden rekening met mensen die laaggeletterd zijn en met mensen met een licht verstandelijke of visuele beperking. Alle informatie is op B1 niveau en voldoet minimaal aan de wettelijke toegankelijkheidseisen.⁵
- We zorgen dat de communicatiemiddelen in hetzelfde stramien en dezelfde stijl worden vormgegeven, zodat de uitingen over de verschillende regelingen herkenbaar worden voor de doelgroep. Dit doen we vergelijkbaar met de manier waarop we dat bij het Hulppakket hebben gedaan.
- Voor de communicatie over de regelingen, maken we gebruik van de standaard kanalen van de gemeente. Hierdoor kunnen we snel schakelen, gemakkelijk de boodschap aanpassen en is de communicatie nagenoeg kosteloos.
- Op termijn, wanneer MijnGroningen geoptimaliseerd is, zetten we een grote bewustwordingscampagne op waarbij we zowel MijnGroningen als de regelingen onder de aandacht brengen. Dit werken we op een later moment verder uit. Bij voorkeur laten we dit uitvoeren door een extern reclamebureau dat hierin gespecialiseerd is.

Middelen en kanalen

1. Website gemeente Groningen

Alle regelingen staan vermeld op de website van de gemeente Groningen. In de communicatie linken we rechtstreeks door naar de betreffende pagina. Op deze wijze krijgen we ook informatie over de bezoekersaantallen en waar deze bezoekers vandaan komen. Mensen kunnen hier ook vinden hoe ze hulp kunnen krijgen bij het aanvragen van minimaregelingen.

⁵ Zoals vastgelegd in het Besluit digitale toegankelijkheid overheid.

2. Gemeentelijke Weekniewsbrief en Wijkniewsbrieven

De gemeente Groningen stuurt wekelijks op vrijdag de digitale nieuwsbrieven. De Weekniewsbrief is voor algemene informatie die alle inwoners van de gemeente aangaat. De Wijkniewsbrieven zijn verdeeld over de verschillende gebieden in de gemeente. We plaatsen het bericht over de betreffende regeling in alle edities.

3. Bijsluiter

De Bijsluiter wordt maandelijks met het uitkeringsoverzicht meegestuurd naar alle bijstandsgerechtigden. We lichten maandelijks een regeling uit in de Bijsluiter.

4. Sociale media⁶

We brengen de regelingen onder de aandacht op de verschillende sociale media kanalen van de gemeente Groningen (ruim 34 duizend volgers Facebook, ruim 19 duizend volgers Twitter, ruim 12 duizend volgers Instagram). We plaatsen een gesponsord bericht op Facebook. De ontvangers worden geselecteerd op leeftijd, postcode en interesses. Ook de inwoners die niet het gemeentelijk Facebook account volgen ontvangen op deze manier dit bericht.

5. Communicatie via derden, zowel fysiek als online

We inventariseren welke partijen nu al informatie bieden over de regelingen en of er nog andere partijen zijn om informatie over de regelingen te verspreiden. Bijvoorbeeld de WIJ, Thuisin050, Humanitas, Stadjerspas en buurthuizen. In overleg voorzien wij deze partijen bijvoorbeeld van informatiemateriaal om deze actief te delen via de fysieke locaties, internet, sociale media, nieuwsbrieven enz.

6. Gezinsbode

We willen per regeling een advertentie in het huis-aan-huis blad van de gemeente Groningen plaatsen, de Gezinsbode. In overleg met de nieuwsredactie kijken we wat de mogelijkheden zijn voor een nieuwsitem over de betreffende regeling op de gemeentepagina in de Gezinsbode.

7. Overig

We gaan onderzoeken of we ook andere (niet-digitale) communicatiemiddelen kunnen gebruiken, zoals bijvoorbeeld het gebruik vanabri's.

We gaan de impact van dit communicatieplan monitoren. Dit doen we zowel tussentijds als nadien zodat we de communicatie en eventuele vervolgacties hierop kunnen aanpassen.

⁶ Bij de inzet van sociale media nemen we de adviezen van de nieuwsredactie mee in de definitieve keuze wat betreft boodschap, kanaal en timing.